

VIJESTI

SPORT

SHOWBIZ

ZDRAVLJE & LJEPOTA

ŽIVOT & LJUDI

MAGAZIN

ZAGREB

GNK DINAMO

Okorjeli starozagrebački neženje više su voljeli posjećivati bordele nego biti sputani u bračne okove

Vijesti Zagreb

ZAGREB S POŽUTJELIH NASLOVNICA: Bračni jadi starih Zagrepčana i globe za neženje

16. listopada 2025. branimir fagač, zagreb, zagreb s požutjelih naslovnica

Zagrebačke su gradske vlasti u 17. stoljeću bjesomučno "progonile" neženje, a "stare frajle" su se, dva stoljeća kasnije, zbog potpuno suprotnog problema, pismom obratile Hrvatskom saboru.

Piše: Branimir Fagač

U 17. stoljeću u gradu podno Medvednice bilo je vrlo burno. Bilo je nacionalnih nemira i ratova, a kuga koja je poharala Zagreb, dodatno je, uslijed nedostatka resursa, razorila i osiromašila mnoge do tada sretne obitelji.

Brakovi iz koristi

Obitelji su bile organizirane prema društvenom statusu, od bogatih plemićkih i građanskkih do siromašnih pučkih, s dominantnom ulogom strogo patrijarhalne strukture, s ocem na čelu koji je donosio sve važne odluke. Dakle, razlikovale su se po imovinskom stanju i načinu života.

Život se odvijao u skladu s tadašnjim običajima i zakonima, a odnosi su bili zasnovani na poštivanju, ali i na strogoj podjeli uloga. Važnost obitelji se odrazila u njihovoj ulozi kao temeljne društvene jedinice koja je održavala društveni red.

Brakovi su se u gotovo svim staležima, bili oni plemićki, građanski ili pučki, najčešće sklapali iz materijalnih, ali što je također vrlo važno, i iz društvenih razloga.

Djeca su bila podređena roditeljima, a njihovo je obrazovanje uvelike ovisilo i opet o društvenom statusu obitelji. Očevi su bili obavezni uzdržavati svoje obitelji, a majke su se brinule o kućanstvu i odgoju djece.

Kućanstvo je bilo centralna jedinica života, a članovi obitelji su sudjelovali u različitim kućanskim poslovima, uključujući i održavanje imovine.

Pravni je sustav štitio prava obitelji i njezinih članova, te je regulirao obiteljske odnose.

Iz njihovog kuta

Iz njihovog kuta

POLITIKA: Milivoj Pašiček – Država koja ne štiti vlastite simbole, teško može graditi nove

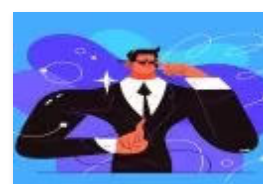
18. studenoga 2025.

Silna ljutnja, bijes, ali i mnogo pitanja na koja znam i odgovore. Tko će odgovarati za sustavnu dugogodišnju državnu nebrigu

POLITIKA: Branko Vukšić – Ljudi koji proizvode crnilo ne nose crno, već siva odijela i kravate

4. studenoga 2025.

POLITIKA: Milivoj Špika – Kako objasniti glupom da je glup?

26. listopada 2025.

DRUŠTVO: Branko Vukšić – Domovina se ne voli mržnjom, a biti domoljub znači biti čovjek

25. kolovoza 2025.

Anketa

Što mislite tko će postati novi nogometni prvak Hrvatske?

- Dinamo
- Hajduk
- Osijek
- Rijeka
- Nitko od predloženih

Okorjeli starozagrebački neženje više su voljeli posjećivati bordele nego biti sputani u bračne okove

U tom i takvom ozračju, ljeta gospodnjeg 1635. godine, na dan 3. kolovoza, zagrebačko je gradsko zastupstvo svojom odlukom neugodno iznenadilo neženje. U zaključku sjednice, naime, stoji:

“Svi imućniji mladići koji nemaju zakonite supruge, moraju se oženiti najkasnije do ‘mesopusta’ (pokladnog utorka) g. 1636 pod prijetnjom globe od 100 zlatnika (dukata). Za siromašnije neženje odredit će razmjerne globe magistrat, tj. Gradski sudac i senatori. Tko bi se usprotivio plaćanju određene globe, tomu će gradsko poglavarstvo zatvoriti radionicu ili trgovinu. Njemu neće biti dozvoljeno da ‘u našoj sredini’, tj. Na području grada Zagreba obavlja bilo kakve poslove, dok se posvema ne pokori toj naredbi.”

Okorjeli neženje u bračnim okovima

Po svemu sudeći starozagrebački su neženje činili takve grozne nepodopštine koje gradski oci jednostavno više nisu mogli dopustiti, pa su zato i donijeli ovu odredbu koja ih je trebala sputati u bračne okove. No, u svom su naumu samo djelomično uspjeli, jer mnogi su mladići – kako nam to govori kronika – radije platili nego se ženili. Čini se da je bio priličan broj takvih okorjelih neženja, jer je gradsko zastupstvo 4. veljače 1637. godine obnovilo svoju odredbu od 3. kolovoza 1635. godine.

Tada se povela riječ i o udovcima, te je stvoren i ovaj zaključak:

“Udovci se smatraju oženjenima, ali ne svi.” Tu se očito misli da mlađe udovce treba poput mladića globom prisiliti na ponovnu ženidbu. Ta je odredba naročito pogodila malo starije udovce, pedesetogodišnjake, za koje bi se moglo reći i da jesu i da nisu za novi brak. Nitko njih nije pitao da li im je i s prvom ženom bilo dosta braka i da li se uopće osjećaju sposobnim za novi brak.

Najviše šansi za udaju imale su mlade dame iz imućnih obitelji, koje bi potencijalnim ženicama donijele određenu materijalnu i svaku drugu korist

O tome je odlučivalo gradsko zastupstvo, a jadnim udovcima nije preostalo drugo nego platiti ili se ponovno oženiti, pa kako im bude.

Sexy svijet

FOTO: ZNA UZBURKATI MAŠTU – Lidija Bačić pokazala golo kupanje

📅 23. rujna 2025.

Lidija Bačić, jedna od najpoznatijih domaćih glazbenica, ponovno je izazvala veliku pažnju na društvenim mrežama – ovoga puta objavom iz

FOTO: STRADALA NAKON SEKS SKANDALA – Evo što sada radi nogometna sutkinja

📅 16. rujna 2025.

FOTO: “NAJ” ODBOJKAŠICA – Seksi Kayla Simmons ponovno u centru pažnje

📅 29. kolovoza 2025.

VIDEO: SEKSI PLES – Shakira je mamila uzdahe u jednom klubu, a onda stala

📅 16. rujna 2024.

Bio je to izdašan izvor prihoda za gradsku blagajnu, a i za pojedine gradske senatore. Vidljivo je to iz starih spisa koji govore o tome, kako su mnogi poučeni lošim iskustvom iz prvog braka bili spremni platiti i dvostruku cijenu, samo da sačuvaju svoju slobodu.

I opet odredba nije postigla željeni učinak, a izgleda da se do 1699. godine broj neženja i umnožio. Te godine, 3. veljače gradsko zastupstvo zaključuje:

“Svi obrtnici, predstojnici svih cehova, kao i svi gradski zastupnici, koji ‘slučajno’ do sada još nisu oženjeni, moraju u roku od šest mjeseci stupiti u brak. Onaj tko se ne pokori toj odredbi, izgubit će svoju službu, bit će ozloglašen i povrh svega platit će globu od 25 ugarskih forinti.”

Kako se vidi, odredba po prvi puta izričito spominje i gradske zastupnike, pa vjerojatno zato i nije prošla sljedeće godine, kad ju je trebalo obnoviti.

Beščutna gradska vlast

Tijekom duge zagrebačke povijesti, gradske su vlasti, još nebrojeno puta raznoraznim proglasima, odlukama, odredbama i zaključcima, strašili i maltretirali muški puk – udovce, okorjele neženje, mlado i staro. No, prema mnogim dostupnim povijesnim izvorima – neuspješno.

Takvih, za to vrijeme neviđenih i skandaloznih, no potpuno legitimnih, postupaka gradske vlasti, nisu bile pošteđene ni pripadnice ljepšeg spola. No, njih je morio posvema suprotni problem – imale su puno udvarača, no rijetko se koji odlučivao za smirivanje u “bračnoj luci”.

Stare su se frajle iz petnih žila trudile zadobiti naklonost potencijalnog udvarača

Izuzetak su bile mlade i pristale dame iz vrlo imućnih obitelji, koje bi potencijalnim ženicama, bez obzira bili oni bogati ili ne, donijele određenu materijalnu i svaku drugu korist.

Sreća se, istina rijetko, znala osmjehnuti imućnim udovicama, ali i dobrostojećim “raspuštenicama”, odnosno razvedenim ženama koje, kako je tada muški svijet znao reći, “još nije nagrizaao zub vremena”.

No, velika većina dotičnih dama, nažalost, nije gajile lažne iluzija o ljubavi i skladnom obiteljskom životu. Bile su i te kako svijesne da će u novom braku biti voljene i poštivane onoliko koliko je debeo njihov bankovni račun.

Većina se, po cijenu da ne ostanu “stare frajle”, pomirila sa svojom, ponekad tužnom i tragičnom sudbinom, no dobar dio njih, povremeno je, istina bez uspjeha, dizao glas. Patrijarhalne su ih gradske vlasti uvijek i redovito s podsmjehom ignorirale.

Kronike su tako, dva stoljeća nakon što je ljeta gospodnjeg 1635. godine, zagrebačko gradsko zastupstvo svojom odlukom neugodno iznenadilo neženje, zabilježile zanimljiv slučaj, koji je dospio čak i do Hrvatskog sabora.

Gnjev “starih frajli”

Naime, Zagrepčani, a i njihove “bolje polovice” u ta se vremena, nisu nimalo korektno ponašali prema “usidjelicama” ili kako su ih još nazivali – “starim frajlama”. Te su sirote stalno bile izvrgnute neslanim šalama i doskočicama koje su često prelazile granice pristojnosti.

Naravno, takvo je ponašanje izazvalo njihov opravdani gnjev, pa su se negdje šezdesetih godina (datum u kronikama nije točno zapisan) 19. stoljeća obratile Hrvatskom saboru. Predstavka koju su podnijele doslovno glasi:

“Prošnja nekih starijih djevica na Hrvatsko-slavonski sabor: Potpisane, uzdajući se u pravdoljublje i poznatu galanteriju hrvatsko-slavonskih narodnih zastupnika i velmoža, utiču se pod njihovo možno

okrilje i usuduju im se na milostivo uvažnje podnijeti slijedeću razlozima potkrijepljenu molbu:

Usidjelice su danonoćno bile izvrgnute neslanim šalama i doskočicama koje su često prelazile granice pristojnosti

Kada u kojoj državi zavlada svojevoljno bezženstvo, to je siguran znak, da takova država naginje svojoj propasti. Kada se sloboda razuzdana života počne više cijeniti nego li blagi jaram domaćega zapta, tada već odvaznja da ne reknemo odzvonilo je svakoj čudorednosti.

To su uvidjela najslavnija zakonodavstva osobito ona u starim vremenima. Na današnji pokvareni svijet ne ćemo da se pozivamo, premda imade i danas plemenitih duša, koje se svetom revnošću zauzimaju za najsvetije interese čovječanstva.

Kome nije poznat onaj narod, kojega se domoljublju, praktičnoj mudrosti i strogosti života još i danas svijet punim pravom divi. Mislimo na Špartance.

Osim ostalih prekrasnih zakona, za kojih mudrost dovoljna su nam imena Solona i Lykurga, najvažniji nam se čini onaj, po kojem na bez ženike (tresite se!) – bijaše stavljena kazna atimije, a to će reći bezčasnosti, ili bolje rekavši infamije da budu pred svim svijetom žigosani. A može li ono, što bijaše nekada infamno, biti danas časno i pošteno?! Ne može!

A što da o tebi reknemo, najveći mužu svih vremena K. Julio Cesare! Ti koji si budnost duha uspio spojiti sa nježnošću srca; koga su dražesti Kleopatrine zanijeti mogle, kao i slika bojne slave za kojom si težio; za koga se ne zna da li si više pobjeda oružjem održao, ili neodoljivom silom svoga gentlmenstva osvoji. Za junačka tvoja djela ovjenčao te je svijet neuvelom lovorikom, a spol naš savio ti je mirtov vijenac zahvalnosti.

Visoki sabore! Tronutim srcem sjećamo današnji sebični i pokvareni svijet na toga velikoga muža i još jednoga poštenjaka za kojega se slabo znade, ali mu uspomena živi i živjet će u srcima našim. Mislimo na Papia Pappaoa i njegov zakon 'de marifandis ordinibus'. Ova dva muža, kojih je ugled već gotovim zakonom, ustanoviše zajedničkim nastojanjem oko općeg dobra, da se u području rimske države ne nađe muško ispod šezdeset, a žensko ispod pedeset godina neoženjeno, dotično neudato.

A car Augusto držao je o tom mladim rimskim pustolovima senatorskog i viteškog plemena takav govor, da bi se čovjek sit naplakati mogao. Da, divnih ljudi! Da, divnih zakona!

"Usidjeličko" pitanje u Saboru

Mi ne tražimo mnogo, dapače iz dna srca osuđujemo neku pjevačicu miss Kate Collins, koja je nedavno u Dublinu kažnjena za to, što se pronašlo, da imade pet muževa. Nesretnica. Gle ti nje!

Pozivajući se na gore navedene primjere drugih zakona, mislimo da neće biti premnogo, ako zamolimo visoki sabor, da primi slijedeći zakonski prijedlog:

Čl. 1. U području hrvatsko-slavonske zemlje ne smije se naći muško neoženjeno ispod 40, a žensko neudano ispod 60 godina" (potpisi anonimni).

Sabor se našao na mukama kako riješiti to "usidjeličko" pitanje, ali su mu same "stare djevice" u tome pomogle!? Naime, one su učinile fatalnu grešku što nisu potpisale predstavku, pa je zaključak Sabora bio slijedeći:

Sretne su i stabilne obitelji u starom Zagrebu bile prava rijetkost

"Budući da Sabor ne prima bezimernih molba, to prijedlog ne može biti predmetom saborskih vijećanja".

Tako se, eto, rasplinio san "starih frajli" da će makar silom zakona, za koji su se nadale da će biti usvojen, nakon što prođe kroz "redovitu saborsku proceduru", doći do bračnog partnera i "uploviti" u, toliko sanjane, bračne vode.

Ne samo da nisu uspjele u svojem naumu, nego su još i dodatno pogoršale svoju, i tako nezavidnu situaciju, pa je njihov gnijev, kako je vrijeme prolazilo, s razlogom postajao još i veći.

Naime, kada se tadašnjim Zagrebom proširila vijest o njihovoj "ženidbenoj" predstavi upućenoj Hrvatsko-slavonskom Saboru, bile su predmetom još većeg podsmijeha, a muško i žensko, staro i mlado besćutno su koristili svaku slobodnu prigodu ne bi li im se izrugivali ili ih omalovažavali i preko granica pristojnosti.

Osramočene i ponižene, "stare frajle" hrabro su u godinama koje su dolazile "nosile svoj križ", no može se reći i da su bile zloguhi proroci. Naime, jedan se dio njihova tadašnjeg vapaja, vrlo lako može prenijeti na trenutnu obiteljsko – demografsku situaciju u Zagrebu, ali i u Hrvatskoj:

"... Kada u kojoj državi zavlada svojevrijedno bezženstvo, to je siguran znak, da takova država naginje svojoj propasti. Kada se sloboda razuzdana života počne više cijeniti nego li blagi jaram domaćega zapta, tada već odvaznja da ne reknemo odzvonilo je svakoj čudorednosti..."Znakovito, zar ne?

*Serijal je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz programa poticanja novinarske izvrsnosti.

Facebook Notice for EU! You need to login to view and post FB Comments!

Moglo bi Vas zanimati:

RUŠENJE NEBODERA VJESNIKA:
Ministar Branko Bačić o tome tko će
ga, kada i kako rušiti

IZ STRUČNOG KUTA: Putin zaprijeti
nuklearnim ratom kad mu ne ide na
bojištu, ovo je 54 put

SKOČIO NA UBOJICU: Ahmed se
oporavlja - za hrabrog Sirijca
skupljeno već milijun dolara

NEMAJU ZA GRIJANJE: Čak 180.000
Hrvata ne može dobro zagrijati svoje
domove

[← GRAD ZAGREB: Gradska skupština o preimenovanju 'ustaških ulica'](#)

[USKOK OPET U AKCIJI: Traju uhićenja zbog ilegalne internetske televizije →](#)